

**SZPITAL
W PUSZCZYKOWIE**

Załącznik nr 8

Szpital w Puszczykowie

Opieka, zaufanie, profesjonalizm

PROGRAM EDUKACJI ZDROWOTNEJ

„Organizacja opieki nad pacjentem po operacji zaćmy
i wszczepieniu sztucznej soczewki”

Oddział Okulistyczny

Puszczykowo, styczeń 2018 r.

Osoba odpowiedzialna:
Pielęgniarka oddziałowa
Aleksandra Rawecka

**TEMAT: Organizacja opieki nad pacjentem po operacji zaćmy
i wszczepieniu sztucznej soczewki**

CEL DYDAKTYCZNY:

1. Zwiększenie wiedzy i świadomości pacjenta po operacji zaćmy i wszczepieniu sztucznej soczewki.
2. Przekazanie podstawowych wiadomości o charakterze choroby
3. Zapobieganie powikłaniom mogącym wystąpić po zabiegu
4. Kształtowanie prawidłowych postaw i zachowań po zabiegu okulistycznym
5. Zasady zakraplania oczu

METODA DYDAKTYCZNA: pogadanka, pokaz, ćwiczenia

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: plakaty, ulotki, broszury informacyjne

UCZESTNICZY PROGRAMU: pacjenci po zabiegach operacji usunięcia zaćmy

PROWADZĄCY: personel oddziału okulistycznego

MIEJSCE: oddział okulistyczny

Co to jest zaćma?

Zaćma (cataracta) jest to choroba soczewki, polegająca na jej zmętnieniu. Soczewka traci swoją najistotniejszą cechę optyczną, czyli przejrzystość. Zazwyczaj zmętnienie zaczyna się w sposób nie zauważalny i nasila z czasem.

Najczęściej występującą postacią zaćmy jest „zaćma starcza” związana z wiekiem. Zwykle ujawnia się ok. 50-60 r. ż. W jednakowym stopniu u kobiet i mężczyzn. Cataracta jest jednym z najczęstszych problemów w okulistyce.

Objawy zaćmy

Zaćma objawia się najczęściej upośledzeniem ostrości widzenia lub postrzegania kontrastu, zaburzeniami widzenia w silnym oświetleniu oraz rozszczepianiem światła, podwójnym widzeniem, zaburzeniem widzenia z daleka, rzadziej z bliska.

Zaawansowana zaćma jest główną przyczyną odwracalnej ślepoty.

Leczenie zaćmy

Jedyną metodą leczenia zaćmy jest leczenie operacyjne. Polega ono na operacyjnym usunięciu zmętniałej soczewki i wszczepieniu sztucznej soczewki tzw. implantu soczewkowego.

Powikłania po operacji zaćmy

Powikłania po operacji usunięcia zaćmy występują niezwykle rzadko. Możliwe jest wystąpienie: infekcji wnętrza oka, odwarstwienie siatkówki, wzrost ciśnienia wewnątrzgałkowego, obrzęk torbielowaty plamki, obrzęk rogówki, krwotok do wnętrza oka, przemieszczenie sztucznej soczewki, zmętnienie torby tylnej oka.

Aby zminimalizować skutki powikłań i przyspieszyć leczenie, należy natychmiast zgłosić się do lekarza w przypadku: silnego bólu, nagłego pogorszenia wzroku, nudności, wymiotów, urazu gałki ocznej.

Postępowanie po zabiegu operacji usunięcia zaćmy

Pacjent zostaje wypisany do domu po zabiegu operacyjnym w trakcie gojenia się rany pooperacyjnej. Gojenie trwa ok. 6 tygodni, dlatego bardzo ważne jest przestrzeganie zaleceń pooperacyjnych.

1. Należy zachować oszczędzający tryb życia, głównie unikać wysiłku fizycznego. Nie podnosić ciężkich przedmiotów.
2. Stosować dietę lekkostrawną. Unikać pokarmów powodujących zaparcia.
3. Unikać pochylania się i napinania mięśni brzucha. Aby sięgnąć po buty, można to zrobić z przysiadu.
4. W okresie pooperacyjnym należy wstrzymać się od uprawiania sportów.
5. W przypadku stwierdzenia pogorszenia widzenia lub pojawienia się dolegliwości bólowych należy niezwłocznie zgłosić się do lekarza.
6. Unikać zaciskania powiek. Do bezwiednego zaciskania powiek często dochodzi w trakcie śmiechu, kaszlu, kichania lub ziewania.
7. Nie uciskać operowanego oka i nie trzeć. Zachować ostrożność przy myciu twarzy.
8. Ewentualną wydzielinę usuwać wilgotnym, czystym wacikiem unikając uciskania powiek, szczególnie powieki górnej.
9. Należy przestrzegać zaleceń dotyczących stosowania kropli.
10. Jeżeli krople skończą się wcześniej niż wyznaczony termin badania kontrolnego należy zwrócić się do okulisty w celu przepisania nowych.
11. Dokładnie umyć ręce przed zakraplaniem.
12. Jak prawidłowo podawać krople do oczu?
  1. Odciągnąć dolną powiekę i spojrzeć w górę
  2. Zakropić jedną kroplę, nie dotykać końcówką dozownika powiek, rzęs ani żadnych przedmiotów
  3. Zamknąć powieki na ok. 1 minutę po zakropleniu
  4. Można stosować krople leżąc patrząc na końcówkę dozownika
  5. Nie używać kropli, które były otwarte dłużej niż 2 miesiące
  6. Nie stosować innych kropli niż zalecone
13. W okresie pooperacyjnym nie stosować bardzo gorącej kąpieli. Nie korzystać z sauny.
14. W pierwszych trzech tygodniach po operacji można oglądać TV i czytać, lecz niezbyt długo.
15. Można spacerować bez potrzeby noszenia opatrunku, należy jednak unikać silnego nasłonecznienia, ewentualnie stosować okulary przeciwsłoneczne

16. W razie zaparcia można stosować słabe środki ułatwiające wypróżnienie.
17. W drugim tygodniu po operacji można myć włosy zwracając uwagę aby szampon, woda nie dostały się do operowanego oka.

Wnioski

Do zamierzonych korzyści wynikających z realizacji edukacji pacjenta po operacji zaćmy jak i rodziny chorego należą:

- poznanie i zrozumienie charakteru i objawów choroby
- zmniejszenie ryzyka powstania powikłań pooperacyjnych poprzez kształtowanie prawidłowych postaw i zachowań po operacji usunięcia zaćmy
- umiejętność szybkiego rozpoznania wystąpienia ewentualnych powikłań pooperacyjnych co powoduje szybką i właściwą reakcję
- powodzeniem operacji usunięcia zaćmy i dobrego widzenia jest prawidłowy przebieg operacji i właściwy dobór implantu, jak również właściwe postępowanie i przestrzeganie zaleceń pooperacyjnych pacjenta.